PIERWSZA ŁAWKA · SPRAWDZIAN Z LEKTURY · JĘZYK POLSKI · KL. 4–6

„Legendy i podania polskie” – sprawdzian z lektury

Sprawdzian z legend i podań polskich Cecylii Niewiadomskiej dla klas 4–6 (Wstęp, „Podanie o Lechu”, „Podanie o Krakusie”, „Podanie o Popielu”, „Piast”): karta najważniejszych informacji, dwie kartkówki, dwa równoległe sprawdziany (grupa A i B) z fragmentami podań, zadania sprawdzające i twórcze oraz osobna karta lektury do powtórki. Podanie i legenda, prawda i zmyślenie.

Karta	Temat	Zadania
1	**„Legendy i podania polskie” – najważniejsze informacje** Cecylia Niewiadomska · przypomnienie przed sprawdzianem	2 zad. 10 pkt
2	**Kartkówka z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa A** 10 minut · 8 pkt	5 zad. 8 pkt
3	**Kartkówka z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa B** 10 minut · 8 pkt	5 zad. 8 pkt
4	**Sprawdzian z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa A** 40–45 minut · 22 pkt	10 zad. 22 pkt
5	**Sprawdzian z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa B** 40–45 minut · 22 pkt	10 zad. 22 pkt
6	**„Legendy i podania polskie” – zadania sprawdzające i twórcze** Formy wypowiedzi z klas 4–6 · na lekcję lub do domu	4 zad. 18 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 porządkuje wiedzę o lekturze: najważniejsze informacje, plan wydarzeń i bohaterów.
- Karty 2 i 3 to kartkówki (grupa A i B, około 10 minut) ze znajomości treści.
- Karty 4 i 5 to równoległe sprawdziany (grupa A i B, 40–45 minut): te same typy zadań i ta sama punktacja.
- Karta 6 zawiera zadania sprawdzające i twórcze w formach wypowiedzi z klas 4–6.
- Na końcu jest klucz odpowiedzi. Osobny plik „Powtórka” to karta lektury do nauki w domu.

Utwór w skrócie

Lech buduje gród

smok spod Wawelu

Popiel i myszy

Piast, gościnny kmieć

Materiał oryginalny. Klasy 5–6: lektura obowiązkowa według podstawy programowej 2017 w brzmieniu z 2024 r.; klasa 4: podstawa programowa 2026 (Dz.U. 2026 poz. 378). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

„Legendy i podania polskie" – najważniejsze informacje

KARTA 1/6

Cecylia Niewiadomska · przypomnienie przed sprawdzianem

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 10 pkt

Przypomnij sobie

- **Autorka:** Cecylia Niewiadomska (1855–1925), pisarka i nauczycielka, autorka książek dla dzieci o dawnych dziejach Polski.
- **Zbiór:** „Legendy, podania i obrazki historyczne" (tom I: „Czasy przedchrześcijańskie", wydanie z 1918 roku).
- **Sprawdzian dotyczy:** Wstępu oraz podań „Podanie o Lechu", „Podanie o Krakusie", „Podanie o Popielu" i „Piast".
- **Podanie** – dawna opowieść, którą długo przekazywano ustnie, więc jest w niej trochę prawdy i trochę zmyślenia. **Legenda** – według autorki podanie, w którym jest mowa o świętych i cudach. Po każdym podaniu autorka objaśnia, co może być w nim prawdą.
- **Plan wydarzeń** na tej karcie dotyczy podania „Piast".

Zadania

1 **Ponumeruj wydarzenia we właściwej kolejności (1–8).** ___ / 3 pkt

_____ Do chaty przychodzą dwaj nieznani wędrowcy.

_____ Wędrowcy znikają, a nikt nie widzi, kiedy odeszli.

_____ Piast, zamożny kmieć spod Kruszwicy, żyje z żoną Rzepichą i dziećmi.

_____ Piast z radością przyjmuje ich i sadza za stołem.

_____ Kmiecie zbierają się, by obrać nowego księcia; Piastowi nie ubywa zapasów.

_____ Piast i Rzepicha przygotowują postrzyżyny najstarszego syna.

_____ W czasie obrzędu jeden z wędrowców chrzci chłopca.

_____ Piast kołodziej zasiada na tronie w Kruszwicy.

2 **Połącz bohatera z informacją o nim. Wpisz literę.** ___ / 7 pkt

1. Lech	a) zakłada gród nad Wartą i nazywa go Gnieznem
2. Krak	b) giną na uczcie
3. smok	c) gościnny kmieć i kołodziej
4. Popiel	d) mądry książę, gród na Wawelu
5. stryjowie Popiela	e) surowy książę z Kruszwicy
6. Piast	f) żona Piasta
7. Rzepicha	g) potwór z jaskini u stóp Wawelu

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____ 7 ____

Kartkówka z lektury „Legendy i podania polskie" – grupa A

KARTA 2/6

10 minut · 8 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 8 pkt

1 **Jak nazywali się bracia Lecha?** ___ / 1 pkt

A. Wars i Sawa
B. Piast i Ziemowit
C. Krak i Popiel
D. Czech i Rus

2 **Skąd pochodziła żona Popiela?** ___ / 1 pkt

A. z Krakowa **B.** z Niemiec **C.** z Rusi **D.** z Czech

3 **Na co Popiel zaprosił swoich stryjów?** ___ / 1 pkt

A. na wiec **B.** na wojnę **C.** na ucztę **D.** na polowanie

4 **Co zrobiły kobiety z obciętymi włosami syna Piasta?** ___ / 1 pkt

A. zebrały je, aby zakopać w ziemię
B. schowały je w skrzyni
C. spaliły je w ogniu
D. wrzuciły je do Gopła

5 **Oceń prawdziwość zdań. Otocz kółkiem P albo F.** ___ / 4 pkt

1. Najstarszy syn Piasta skończył siedem lat.	P	F
2. Smok porywał z pastwiska bydło.	P	F
3. Popiel chciał mniejszej władzy, niż mieli jego poprzednicy.	P	F
4. Wędrowcy odeszli od Piasta tak, że nikt tego nie zauważył.	P	F

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian z lektury „Legendy i podania polskie" – grupa A

KARTA 4/6

40–45 minut · 22 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 22 pkt

1 **Gdzie według autorki gnieżdżą się orły?** ___ / 1 pkt

A. w stepie **B.** w górach **C.** na bagnach **D.** nad morzem

2 **Kto pierwszy przystrzygł włosy synowi Piasta?** ___ / 1 pkt

A. najstarszy z gości **B.** matka **C.** jeden z wędrowców **D.** ojciec

3 **Kim według autorki mogli być dwaj młodzieńcy, jeśli nie byli aniołami?** ___ / 1 pkt

A. synami Popiela **B.** rycerzami Kraka

C. chrześcijańskimi księżmi **D.** kupcami z Krakowa

4 **Oceń prawdziwość zdań. Otocz kółkiem P albo F.** ___ / 4 pkt

1. Popiel był jednym z następców Lecha.	P	F
2. Popiel bał się, że stryjowie odbiorą mu władzę.	P	F
3. Według autorki w opowieści o Piaście wszystko jest prawdopodobne oprócz rozmnożenia żywności.	P	F
4. Lech i jego bracia poszli razem w jedną stronę świata.	P	F

5 **Połącz każdą postać z jej opisem. Wpisz literę.** ___ / 3 pkt

1. Skuba
2. Ziemowit
3. Julian Ursyn Niemcewicz

a) poeta, który opisał Piasta w śpiewach historycznych

b) według innego podania zabił smoka

c) książę z Kruszwicy

d) syn Piasta, któremu wędrowiec nadał imię

1 ____ 2 ____ 3 ____

6 **Uzupełnij zdania. Wpisz brakujące wyrazy z ramki.** ___ / 3 pkt

ostrokołem pieśni księcia murem listy kupca

1. Gród otaczano _____, czyli jakby parkanem z ostro zakończonych kołów.
2. Dawniej starzy ludzie układali _____ o bitwach, klęskach i zwycięstwach.
3. Kmiecie zbierali się, aby obrać innego _____.

10 **Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Cecylia Niewiadomska, „Piast”

Podczas rządów Popiela niedaleko Kruszwicy miał własną zagrodę zamożny kmieć Piast, kołodziej.

Szanowali i kochali go sąsiedzi, bo chętny był do rady i pomocy, uczynny dla każdego, mądry i gospodarny.

Oprócz chaty i roli miał dużą pasiekę, która dostarczała mu miodu i wosku. Zarabiał także kołodziejstwem, więc pracy miał niemało, lecz i dostatek wszystkiego. Dobra żona Rzepicha pomagała mu w gospodarstwie, a wesołe i zdrowe dzieci stanowiły szczęście rodziców.

[…]

Pośród Kruszwicy spokojnych wieśniaków
Był Piast, co bogów i ludzi miłował.
Dom jego szczupły, ale zewsząd czysty;
Za Gopłem małą pasiekę posiadał;
Cienił lepiankę jawor wiekuisty,
A na nim bocian gniazdo swe zakładał.

Cecylia Niewiadomska, „Legendy polskie”, „Piast”; wiersz – Julian Ursyn Niemcewicz, przytoczony przez autorkę (domena publiczna, tekst według wolnelektury.pl). Objaśnienia: kmieć – gospodarz, właściciel ziemi; kołodziej – rzemieślnik, który robi koła; rola – pole; szczupły – tu: mały; lepianka – chata z gliny; cienił – dawał cień; jawor – gatunek drzewa; wiekuisty – bardzo stary

10.1 **Czego dostarczała Piastowi pasieka?** ___ / 1 pkt

A. miodu i wosku
B. zboża i mąki
C. mleka i sera
D. drewna na koła

10.2 **Podaj dwie informacje o domu Piasta z wiersza Niemcewicza.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

„Legendy i podania polskie” (Cecylia Niewiadomska) – sprawdzian z lektury A i B, kartkówki, klucz i karta lektury, klasy 4–6

Podgląd pokazał 5 z 15 stron. Pełna wersja: 15 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: „Legendy i podania polskie” – najważniejsze informacje – 2 zadania, 10 pkt
- Karta 2: Kartkówka z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa A – 5 zadań, 8 pkt
- Karta 3: Kartkówka z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa B – 5 zadań, 8 pkt
- Karta 4: Sprawdzian z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa A – 10 zadań, 22 pkt
- Karta 5: Sprawdzian z lektury „Legendy i podania polskie” – grupa B – 10 zadań, 22 pkt
- Karta 6: „Legendy i podania polskie” – zadania sprawdzające i twórcze – 4 zadania, 18 pkt
  Sprawdziany A i B mają te same typy zadań i tę samą punktację.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/sprawdzian-z-lektury-legendy-i-podania-polskie